

Respons

Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i Baghlan-provinsen

- Sikkerhetssituasjonen i Baghlan-provinsen.
- Hvordan påvirkes sivilbefolkningen?
- Hvorfor er sikkerhetssituasjonen forskjellig i de ulike distriktene i provinsen?

Generelt om Baghlan-provinsen

Om lag 879 000 personer bor i Baghlan-provinsen (CSO u.å.). Provinsen består av 15 distrikter, og provinshovedstaden er Pul-e Khumri. Majoriteten av befolkningen, om lag 80 prosent, bor på landsbygda og lever hovedsakelig av jordbruk.

Tadjiker utgjør mer enn halvparten av provinsens innbyggere, og pashtunerne er provinsens nest største gruppe med om lag 20 prosent av befolkningen. Også andre etniske grupper som hazaraer og uzbekere bor i provinsen (Program for Culture & Conflict Studies 2011).

Pashtunerne bor i små lommer i et område som strekker seg fra Doshi-distriktet i sør gjennom provinshovedstaden Pul-e Khumri og til Baghlani Jadid i det nordvestlige hjørnet av provinsen. Her utgjør pashtunerne majoritetsbefolkningen. I provinshovedstaden Pul-e Khumri er halvparten av befolkningen tadjiker og 30 prosent pashtunere (UNHCR 2002a).

Det har de siste tiårene vært spenninger og konflikt mellom de ulike etniske gruppene; særlig mellom pashtunere og tadjiker. Distriktet Baghlani Jadid var en viktig bastion for Taliban før 2001, mens tadjiker hadde en sentral posisjon i motstandsbevegelsen, Nordalliansen (Program for Culture & Conflict Studies 2011).

Sikkerhetssituasjonen

Sikkerhetssituasjonen i provinsen er preget av den alvorlige konflikten mellom ulike opprørsgrupper på den ene siden og afghanske myndigheter og sikkerhetsstyrker på den andre. Flere militante grupperinger opererer i provinsen, blant annet Taliban, Hezb-e Islami og Islamic Movement of Uzbekistan (IMU). Etter at de internasjonale ISAF-styrkene trakk

seg ut av provinsen, har afghanske sikkerhetsstyrker (Afghan National Security Forces (ANSF)) hatt ansvaret for å ivareta sikkerheten.

UNAMA rapporterer to ganger årlig om sivile tap som følge av konfliktrelatert vold i Afghanistan. I første halvår av 2014 ble flere sivile drept i kryssild mellom opprørsgrupperinger og afghanske sikkerhetsstyrker enn av IED¹-er (UNAMA 2014). Dette er en ny utvikling som også gjør seg gjeldende i Baghlan.

I 2014 ble det rapportert om trefninger i alle provinsens distrikter, men flest i distriktene Baghlani Jadid, Pul-e Khumri og Doshi. Afghanske sikkerhetsstyrker gjennomførte flere aksjoner, noen i samarbeid med internasjonale soldater. Det foreligger ikke pålitelige anslag over verken sikkerhetsstyrkenes eller opprørernes tap, men det er bred enighet om at tapene var høye på begge sider. En del opprørere ble arrestert. Eksempelvis ble Talibans skyggedistriktsguvernør i Dushi-distriktet og tre andre opprørere arrestert av afghanske sikkerhetsstyrker i forbindelse med en trefning i september 2014 (TOLO 2014).

IED-er er fortsatt hyppig benyttet av opprørerne, og det er detonert flere titalls IED-er i løpet av 2014. Brorparten av angrepene fant sted i distriktene Baghlani Jadid og Pul-e Khumri. Det har de siste årene vært relativt få selvmordsangrep i provinsen. Landinfo er kjent med ett selvmordsangrep i provinsen i løpet av 2014, det fant sted i Burka-distriktet i desember (Al Jazeera 2014).

Viktige veiforbindelser mellom det sentrale og nordlige Afghanistan går gjennom provinsen. I Pul-e Khumri deler veien seg. Ringveien fortsetter nordvest til provinsen Balkh og byen Mazar-e Sharif, mens en annen vei går nordøst, gjennom distriktet Baghlani Jadid til Kunduz-provinsen. En lokal kilde opplyste at det har vært mange hendelser på veien fra Pul-e Khumri til Kunduz, og hevdet at veisikkerheten er forverret. På grunn av den dårlige sikkerheten har kilden selv ikke benyttet landeveien fra Kabul til Kunduz de siste to årene (samtale med Landinfo november 2014). Det er også registrert enkelte sikkerhetshendelser på ringveien mellom Kabul og Mazar-e Sharif.

Angrep mot trafikanter er oftest direkte målrettede angrep med håndvåpen. Hovedsakelig er det sikkerhetsstyrker eller andre som representerer eller assosieres med myndighetene, som rammes. En annen utbredt angrepsmetode er IED-er eller veibomber. Opprørerne setter opp midlertidige veisperringer, både for å kontrollere veifarende, markere tilstedeværelse og vise styrke.

Hvordan påvirkes sivilbefolkningen av sikkerhetssituasjonen?

I UNAMAs rapporter er ikke de sivile tapene brutt ned på provins- eller distriktsnivå. OCHA har på bakgrunn av UNAMAs tall utarbeidet en geografisk oversikt over drepte og skadde² sivilister i perioden fra september 2013 til august 2014. På landsbasis ble 3160 sivile registrert drept i perioden. Til sammen ble 41 personer drept og 102 personer skadd i konfliktrelatert vold i Baghlan i den aktuelle tidsperioden (OCHA 2014b, s. 36). I 22 av landets 34 provinser er antallet drepte sivilister høyere enn i Baghlan.

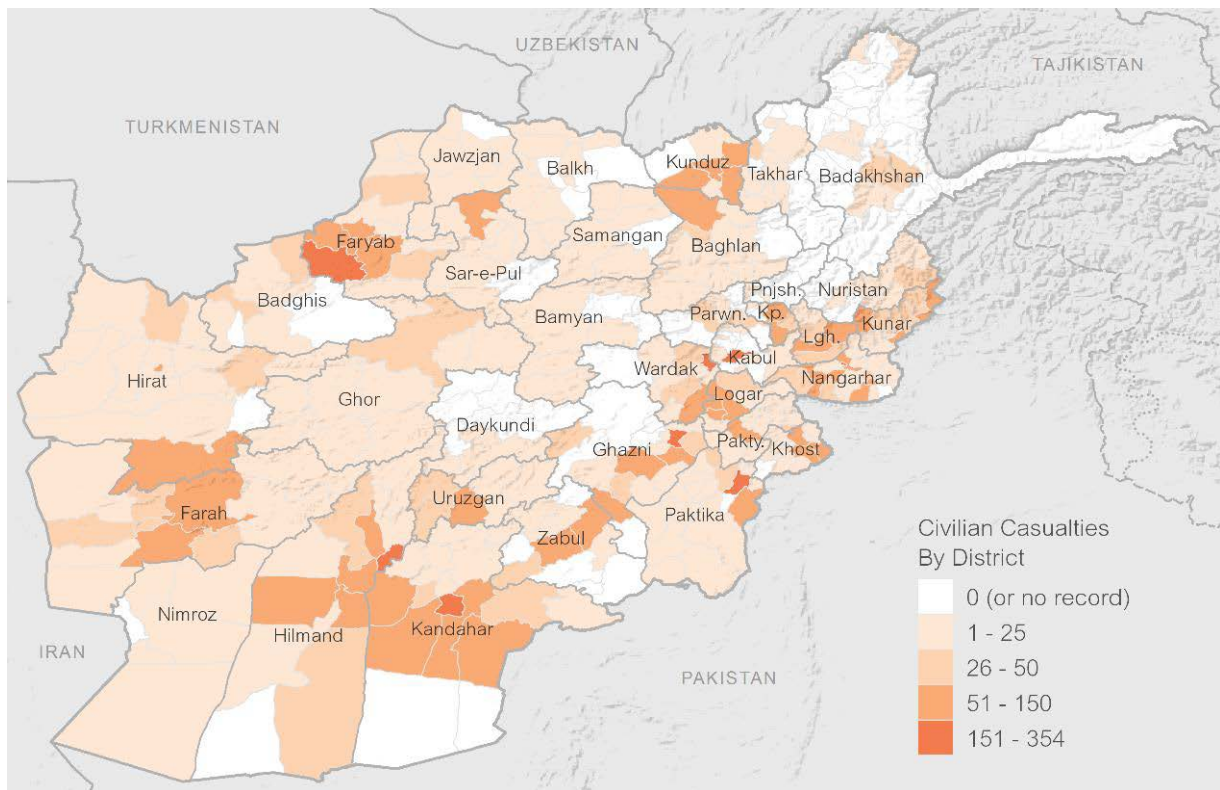
Det er store forskjeller i tapstallene mellom provinsens ulike distrikter. Ifølge OCHA er det ikke registrert sivile tap i tre av provinsens distrikter, Khost Wa Firing, Farang Wa Gharu og

¹ Improvised Explosive Devices.

² Civilian Casualties.

Guzargahi Nur. Distriktene Baghlani Jadid og Pul-e Khumri hadde flest sivile tap (det vil si drepte og skadde). I provinsens øvrige distrikter er antallet drepte eller skadde registrert å være mellom 1 og 25 (OCHA 2014b).

Civilian Casualties³ from September 2013 to August 2014:

Kilde: OCHA 2014b

Opprørsaktiviteten er primært rettet mot afghanske sikkerhetsstyrker, administrative distriktssentre eller høyprofilerte personer. Selv om ikke sivile er direkte mål for angrepene, rammes de som tilfeldige ofre. Opprørerne holdes ansvarlig for majoriteten av drap og skader på sivile afghanere (UNAMA 2014).

Enkelte angrep resulterer i at et relativt stort antall sivile mister livet. Ni personer (syv sivile) ble drept i en selvmordsaksjon i det nordøstlige Burka-distriktet tidlig i desember 2014. Angrepet var rettet mot begravelsen til en lokal stammeleder⁴ (Al Jazeera 2014). I samme periode ble sivile angrepet da en bombe detonerte under en buzkashi-turnering i Baghlani Jadid-distriktet. Flere tilskuere ble alvorlig skadet, herunder tre barn (Hamdard 2014).

Ifølge en internasjonal NGO var det både i 2013 og 2014 om lag 50 hendelser på veien til Kunduz gjennom Baghlani Jadid. Sivile var involvert i om lag ti prosent av hendelsene. Risikoen for å bli utsatt for konfliktrelatert vold og bli stoppet i illegale veisperringer, reduseres ved å reise på dagtid.

³ A civilian casualty is defined as a civilian killed or injured resulting directly or indirectly from conflict related violence.

⁴ Enkelte kilder hevder at det dreide seg om en tidligere ALP-kommandant.

I juni 2014 var det en dramatisk flom i Guzargah-e-Nur-distriktet som drepte 81 personer og ødela 400 hus (OCHA 2014a).

Årsak til forskjellen mellom provinsens distrikter

Det er betydelige forskjeller i omfang av sikkerhetshendelser og sivile tap i provinsens ulike distrikter. Befolkningssammensetningen fremstår som en forklaring på i hvilken grad militante grupperinger opererer i det enkelte distrikt, hvilke grupper det dreier seg om og hvor stor slagkraft gruppene har.

De østlige distriktene Khost Wa Firing, Farang Wa Gharu og Guzargahi Nur ligger i et fjellrikt område. Her bor svært få eller ingen pashtunere og uzbekere. Det fremgår av en distriktsprofil utarbeidet av UNHCR i 2002⁵ at befolkningen består av 70 prosent tadjiker og 30 prosent hazaraer (UNHCR 2002b⁶). I denne delen av provinsen er det rapportert om svært få hendelser og ingen sivile tap.

Fra distriktet Burka rapporteres om alvorlige hendelser og stor tilstedeværelse av opprørere. Antall sikkerhetshendelser er relativt lavt sammenlignet med nabo-distriktet Baghlani Jadid, men en kilde hevder at Burka-distriktet delvis er kontrollert av opprørsgrupper (Washington Post 2014). Befolkningen i distriktet er etnisk sammensatt, og om lag 60 prosent⁷ er uzbekere (UNHCR 2002c). Befolkningssammensetningen er antagelig en av årsakene til at distriktet beskrives som en «hotspot» for Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) (Megahan 2013). Sikkerhetssituasjonen i Burka-distriktet må også sees i sammenheng med situasjonen i naboprovinsen Takhar, hvor IMU også står sterkt. Opprørere beveger seg mellom Burka og Ishkamish i Takhar-provinsen, et transittområde for smugling av våpen og narkotika. Både opprørere og kriminelle grupper bidrar til ustabiliteten i området.

Det er særlig i de pashtunske enklavene at Taliban og til dels Hezb-e Islami har fotfeste og kapasitet til å utføre angrep. Det er sterk korrelasjon mellom høy andel pashtunere og et stort antall konflikt- og sikkerhetsrelaterte hendelser. I distriktet Baghlani Jadid er majoritetsbefolkningen pashtunsk og tilstedeværelsen av opprørere betydelig. Distriktet har provinsens høyeste antall angrep og sivile tap.

Opprørernes primære mål er afghanske myndigheter, både sivile og militære. Myndighetene er best representert i de urbane sentrene og særlig i provinshovedstedene. I provinshovedstaden er det flere aktuelle mål for opprørerne; provinshovedkvarter, guvernør og øvrige myndighetsorganer. Angrep i de urbane sentrene signaliserer kompetanse, tilstedeværelse og slagkraft. Det er registrert relativt flere angrep i provinshovedstaden Pul-e Khumri.

Veinettet er av stor strategisk betydning for partene i konflikten, og afghanske myndigheter gjør mye for å ha kontroll over hovedveiene. Politiet er til stede på veiene med sikkerhetspatroljer og kontrollposter. Dette er åpenbare mål for opprørsgruppene, hvilket bidrar til å forklare et generelt høyt voldsnivå i områder med godt utbygget veinett.

⁵ Selv om distriktsprofilen ble utarbeidet for en del år siden, er det ingen grunn til å tro at befolknings-sammensetningen er vesentlig endret.

⁶ På det tidspunktet var de tre distriktene ett og samme distrikt og gikk under navnet Khost Wa Firing. I juni 2005 ble distriktet delt i tre (Aims 2005).

⁷ For øvrig bor det både tadjiker, hazaraer og pashtunere i området.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Aims, dvs. Afghanistan Information Management Services (2005, juni). *398 District Division Matching to 329 District Division*. Kabul: Aims.
- Aljazeera (2014, 1. desember). Suicide blast hits Afghan funeral. *Aljazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/asia/2014/12/suicide-blast-hits-afghanistan-funeral-baghlan-2014121764866837.html> [lastet ned 29. januar 2015]
- CSO, dvs. Central Statistics Organization (u.å.). *Settled Population of province by Civil Division, Urban, Rural and Sex 2012-12*. Kabul: CSO. Tilgjengelig fra <http://cso.gov.af/en/page/demography-and-socile-statistics/demograph-statistics/3897> [lastet ned 29. januar 2015]
- Hamdard, Hidayatullah (2014, 18. november). 20 injured in blast on buzkashi ground. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2014/11/18/20-injured-blast-buzkashi-ground> [lastet ned 29. januar 2015]
- Megahan, Patrick (2013, 8. mai). ISAF launches multiple raids against IMU as fighting season heats up. *The Long War Journal*. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2013/05/isaf_launches_multip.php#ixzz3FequSRpl [lastet ned 29. januar 2015]
- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2014a, 11. juni). *Floods in Guzargah-e-Nur in Baghlan province*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra http://www.humanitarianresponse.info/system/files/documents/files/OCHA%20Situation%20Report%20%2311%20Flash%20Floods_11June2014.pdf [lastet ned 29. januar 2015]
- OCHA (2014b, november). *2015 Humanitarian Needs Overview*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Afghanistan%20HRP%202015%20HNO%20Final%2023Nov2014%20%281%29.pdf> [lastet ned 29. januar 2015]
- Program for Culture & Conflict Studies (2011, 1. mars). *Baghlan Province*. Tilgjengelig fra <http://www.nps.edu/programs/ccs/Baghlan/Baghlan.html> [lastet ned 29. januar 2015]
- TOLO (2014, 30. september). Taliban Shadow District Governor Arrested in Baghlan. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/16569-taliban-shadow-district-governor-arrested-in-baghlan> [lastet ned 29. januar 2015]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i Baghlan-provinsen

- The Washington Post (2014, 2. desember). Wave of Attacks Rocks Afghanistan. *The Washington Post*. Tilgjengelig fra <http://www.utsandiego.com/news/2014/dec/02/tp-wave-of-attacks-rocks-afghanistan/> [lastet ned 2. februar 2015]
- UNAMA, dvs. United Nations Assistance Mission in Afghanistan (2014, juli). *Afghanistan midyear report 2014. Protection of civilians in armed conflict*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/English%20edited%20light.pdf> [lastet ned 29. januar 2015]
- UNHCR, dvs. United Nations High Commissioner for Refugees (2002a, 9. april). *District Profile, Puli-Khomri*. Mazar-i-Sharif: UNHCR. Tilgjengelig fra http://www.aims.org.af/afg/dist_profiles/unhcr_district_profiles/northern/baghlan/puli_khomri/puli_khomri.pdf [lastet ned 2. februar 2015]
- UNHCR (2002b, 9. april). *District Profile, Khost ul Firing*. Mazar-i-Sharif: UNHCR. Tilgjengelig fra http://www.aims.org.af/afg/dist_profiles/unhcr_district_profiles/northern/baghlan/khost_u_fring/khost_u_fring.pdf [lastet ned 29. januar 2015]
- UNHCR (2002c, 9. april). *District Profile, Burka District*. Mazar-i-Sharif: UNHCR. Tilgjengelig fra http://www.aims.org.af/afg/dist_profiles/unhcr_district_profiles/northern/baghlan/burka/burka.pdf [lastet ned 29. januar 2015]

Muntlige kilder

- Lokal menneskerettighetsorganisasjon. Samtale i Kabul 18. november 2014.
- Internasjonal NGO. Samtale i Kabul 19. november 2014.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.